

Gjør-det-selv-mødrene

Av Liv Skotheim, *Aftenposten* 25.7.2008

Hva gjør du om drømmeprinsen aldri har kommet ridende, og du runder 40 med et ønske om barn? Vibeke Fossum fra Oslo valgte Danmark. Vibeke vasser i unger fra morgen til kveld. Hun er barnelege, 39 år og skulle så gjerne hatt sitt eget barn. Problemet er at hun aldri har truffet en mann hun ønsker å dele livet med. Vibeke oppsummerer sine valgmuligheter for å bli gravid: Ta en one-night stand på byen, spørre en venn eller adoptere enslig. Ingen av alternativene er aktuelle. Løsningen blir en tur til StorkKlinik i København.

Økende trend

Stadig flere single, ressurssterke kvinner gjør som Vibeke. De siste årene har det vært en sterk økning av norske heterofile kvinner som reiser til Danmark for å bli gravid uten en mann. «Storken» i København har siden 2004 hatt en tredobling av antall single norske kvinner som lar seg inseminere med anonym donorsæd. Lignende klinikker, som Nordica og Maigaardklinikken, opplever også stadig større etterspørsel fra enslige heterofile kvinner fra Norge og andre land med strengere bioteknologilov. Flere av klinikkene viser til en årlig økning på 20 prosent på inseminering av norske enslige kvinner.

SPA-atmosfære

Før Vibeke skal insemineres på Stork, venter en slitsom prosess. Mange har romantiske bilder av å lage barn, å oppleve graviditeten sammen. Stork-

Tema: Likestilling og samlivsformer

prosessen gir mer en postordrefornemmelse. Livet hennes handler plutselig mye om telling: syklusdager, eggløsninger og muligheter. Hver morgen og kveld dypper hun en stiks i urinen. En dag er det grønt lys. Vibeke kaster seg på flyet til København. Hun har 24 timer på seg.

På StorkKlinik ligger en tynn kanyle med sæd klar. I de moderne lokalene er atmosfæren dempet og sval. Stabler med beige håndklær ligger rundt i de lyse rommene, tente levende lys, eterisk røkelse og tibetansk korsang skaper en flytende følelse. Her er ingen beinholdere i metall. Alt er mykt og svalt. «Nå berører jeg deg», sier jordmor Nina Stork forsiktig, og sprøyter inn donorsæden via plastrøret. Vibeke vet det ikke ennå, men akkurat nå blir Gina til.

Etisk slagmark

Inseminering av enslige heterofile med ukjent donor har vært en etisk slagmark. I forkant av lovendringen i Danmark argumenterte motstanderne med at barn har rett til både en mor og en far. Andre påsto at mannen er i ferd med å bli utrangert nå også i forplantningen. Men tidsånden er i Vibekes og hennes medmødres favør. Donorbarna fikk en håndsrekning fra politikerne og dansk lovgivning da det i fjor ble bestemt at både leger og jordmødre kunne inseminere enslige med anonym donorsæd. Kundemassen endret seg da fra hovedsakelig å være par til å være kvinner som kommer alene.

Donorene rekrutteres fra danske høyskolemiljøer, og er nøye vurdert ut fra fysikk og psykisk helse. Før inseminasjonen får man mulighet til å velge høyde, vekt og farge på hår og øyne. De fleste klinikkene har størst etterspørsel etter donorer med «et alminnelig nordisk utseende». Vibeke sender ofte sin ukjente donorhelt noen tanker.

– Han må jo være veldig all right siden han ville hjelpe kvinner som ønsker barn. Jeg er lei meg for at jeg ikke får takket ham, sier hun.

Tidvis ensomt

Mange av Stork-kvinnene forteller at prosessen og svangerskapet er det mest ensomme de noen gang har gjort. For Vibeke gikk det stort sett greit, men

hun innrømmer at det til tider var ensomt.

– I min ideelle verden hadde det jo vært en mann her; ideelt sett trenger barn en far og en mor. Men i dag er det mange slags familier. Vi har det fantastisk godt uten en mann i huset også, sier Vibeke.

